

Ohjauskortteja maahanmuuttajataustaisten työnhakijoiden ohjaamiseen

Tässä on *TyösSä parempi* -hankkeessa 03/2023–03/2026 tuotettuja ohjauskortteja. Ohjauskortit toimivat käytännön työvälineinä työnhakijoiden neuvonnassa ja työllistymisen tukemisessa. Niiden avulla otetaan puheeksi mm. suomen kielen opiskelua, työnhakialueen laajentamista ja oman aktiivisuuden merkitystä. Kortit auttavat työluvallisista ymmärtämään työnteko-oikeuteen, sen jatkamiseen, työn vaihtamiseen ja tulotasoon liittyviä asioita. Työhaastattelukorteilla voidaan harjoitella haastattelukysymyksiä, vastauksia ja valmistautumista työhaastatteluihin. Kokonaisuutena kortit tekevät ohjauksesta konkreettisempaa ja auttavat työnhakijaa hahmottamaan omaa polkuaan kohti työllistymistä.

1. Suomen kielen opiskelu

Suomen kielen taito ja sen kehittäminen on hyvä ottaa aina puheeksi, jos huomaa, että työnhakijalla on heikko suomen kielen taito. Kaikki eivät pääse kotoutumisen kurseille tai odottavat sinne pääsyä pitkään. Kielen opiskelu on voinut jäädä myös nopean työllistymisen jalkoihin, mikä vaikuttaa muihin töihin pääsemistä, jos työn menettää. Uusia tulijoita olisi tärkeä ohjata kielen opiskeluun heti tulossyystä riippumatta, kun maahan saavutaan. Tämä ohjauskortti on ollut hankkeen käytössä Turun alueella. Ohjaajilla on tärkeää olla ajankohtainen tuntuma, mitä tarjontaa milläkin alueella on. Tämäkin kortti voi pian vaatia päivittämistä.

2. Työn perässä liikkuminen

Ohjauksessa olisi aktiivisesti otettava puheeksi ja selvítettävä kuinka hyvin työnhakija tuntee työnhakialuetta tai oman alan työpaikkojen sijaintia ja oman joustavuuden merkitystä työnhaussa. Työn perässä liikkumista täytyy avata erilaisille hakijoille, koulutustaustasta riippumatta. Opiskelujaan päättävät eivät esimerkiksi automaattisesti ymmärrä millä tavoin ja miten työnhakua olisi laajennettava valmistumisen kynnyksellä yli työllisyysalueen ja maakuntarajojen, mikäli elämäntilanne sen sallii. Alueellista liikkumista varten on ohjauskortti, jossa toisella puolella on Varsinais-Suomen kuntakartta ja toisella puolella esimerkkinä etäisyyksiä Loimaan, Salon, Raision tai Turun keskustoista. Tästä kortista voi tehdä verisoita paikallisiin tarpeisiin missä päin Suomea tahansa.

3. Työluvan jatkaminen tai työn vaihtaminen työluvassa

Työluvalliset tekevät usein virheitä työttömäksi jäädessään. Joskus työsuhteesta irtisanoudutaan itse, vaikka työnteon ehdot eivät ole reiluja ja ongelmat ovat työnantajasta johtuvia. Työnteko-oikeuden menettämisen estämiseksi tarvittaisiin tilanteiden tunnistamista, ennakkointia ja ohjausta kaikissa lupatyypeissä. Tämä ohjauskortti on tehty erityisesti työluvallisista varten. Tyypillinen virhe on aloittaa uusi työ ilman alakohtaista työnteko-oikeutta tai menettää työnteko-oikeus, koska seuraavan luvan haku on jätetty tekemättä ajoissa.

4. Perheen yhdistämisen prosessi ja tulorajat työluvallisilla

Monella työllistyminen on edellytyksenä puolison ja/tai perheen saaminen Suomeen. Moni työluvalla oleva jää myös vähäisen ohjauksen varaan maahan tullessaan. Useimmilla on tavoitteena tai edessään perheen yhdistäminen, kun asema työmarkkinoilla vahvistuu. Työtekoon ja perheen yhdistämiseen liittyvät kysymykset toistuivat hankkeen aikana useita kertoja erityisesti lomautetuilla ja työnsä menettäneillä. Siksi tätä varten on laadittu ohjauskortti. Joskus perheen yhdistämisen tuloraja ohjaa työntekijän myös tekemään useampaa työtä yhtä aikaa. Perhe on monelle tärkein motivaation lähde työllistyä tai lisätä työntekoa.

5. Työhaastattelukortit

Työhaastattelukortit tehtiin työhaastatteluun valmistautumista varten. Niiden kanssa voi harjoitella kysymysten ymmärtämistä ja niihin vastaamista sekä yksin että yhdessä jonkun kanssa. Olemme harjoittaneet asiakkaita näillä korteilla hankkeen aikana yhdistettynä aktiivisen työnhakuun. Kun työnhakija on päässyt haastatteluun, olemme yhdessä miettineet mitä kysymyksiä nimenomainen työpaikka voisi painottaa ja harjoitelleet etukäteen. Näiden kysymysten ääressä moni on oivaltanut kuinka heikosti kieltä osaavana, valmistautumattomana ja samalla tavalla erilaisia töitä on tullut tuloksettomasti hakeneeksi. Korteista tehtiin myös perinteinen korttipakka maksuttomaan jakoon. Se osoittautui hittituotteeksi.

6. Työhön pääsemisen polku ja oman aktiivisuuden merkitys

Työhön pääsemiseen voi olla matkaa, mutta matkan ohjaaminen sinne on tärkeä osa kotoutumista. Kaksi viimeistä kuvaa avaavat tätä matkaa työtä hakeville. Moni ei hahmota omaa asemaansa suhteessa muihin hakijoihin ja haluaisi saavuttaa ”nopeita voittoja”. Kortti on ollut osana työnhakukeskustelua avaamassa työnhaun prosessiluonteisuutta. Jokaisella aktiivisella askeleella on väliä. Matkan tukeminen työllistymiseen on tärkeä ettei ihmiset keskeyttäisi koulutuksiaan tai jäisi haavoittuvaan työmarkkina-asemaan taitopuutteiden vuoksi.

Linkki ohjauskortteihin: <https://aurala.fi/tukea-suomeen-muuttaneille/tukea-tyonhakuun>

Outi Tikkanen
Hankepäällikkö
TyösSä parempi -hanke (03/2023–03/2026)
Auralan Setlementti ry
Satakunnantie 10, 20100 Turku